

Transmetre la fe (2)

Donar exemple, dedicar temps, pregar... la transmissió de la fe als fills és una tasca que exigeix esforç. Segona part de l'article sobre la fe i la família.

Quan hom cerca educar en la fe, *no es pot separar la llavor de la doctrina de la llavor de la pietat*¹: cal unir el coneixement amb la virtut, la intel·ligència amb els afectes. En aquest camp, més que en molts altres, els pares i educadors han de vetllar pel creixement harmònic dels fills. No n'hi ha prou amb unes quantes pràctiques de pietat amb un vernís de doctrina, ni una doctrina que no enforteixi la convicció de donar el culte degut a Déu, de tractar-lo, de viure les exigències del missatge cristià, de fer apostolat. Cal que la doctrina es faci vida, que es resolgui en determinacions, que no sigui quelcom deslligat del dia a dia, que desemboqui en el compromís, que mení a estimar Crist i els altres.

Element insubstituïble de l'educació és l'exemple concret, el testimoni viu dels pares: resar amb els fills (en aixecar-se, en anar a dormir, en beneir els àpats); donar la importància deguda al paper de la fe a la llar (preveient la participació a la Santa Missa durant les vacances o cercant llocs adequats -que no siguin dispersius- per estiuajar); ensenyar de forma natural a defensar i transmetre la fe, a difondre l'amor a Jesús. «Així, els pares calen profundament en el cor dels seus fills, deixant petjades que els posteriors esdeveniments de la vida no aconseguiran esborrar»².

Cal dedicar temps als fills: *el temps és vida*³, i la vida -la de Crist que viu en el cristià- és el millor que se'ls pot donar. Passejar, organitzar excursions, parlar de les seves preocupacions, dels seus conflictes: en la transmissió de la fe, cal, sobretot, "ser-hi i resar" i, si ens equivoquem, demanar perdó. D'altra banda, els fills també han d'experimentar el perdó, que els porta a sentir que l'amor que se'ls té és incondicional.

DE PROFESSIÓ, PARE

Explica Benet XVI que els més joves, «**d'ençà que són petits, tenen necessitat de Déu i tenen la capacitat de percebre la seva grandesa; saben apreciar el valor de l'oració i dels ritus, així com intuir la diferència entre el bé i el mal. Acompanyeu-los, per tant, en la fe, des de la més tendra infància**»⁴. Assolir en els fills la unitat entre allò que es creu i allò que es viu és un repte que s'ha d'afrontar evitant la improvisació, i amb certa mentalitat professional. L'educació en la fe ha de ser equilibrada i sistemàtica. Es tracta de transmetre un missatge de salvació, que afecta tota la persona, i que ha d'arrelar al cap i al cor de qui el rep: i això, entre aquells als qui més estimem. Hi és en joc l'amistat que els fills tinguin amb Jesucrist, tasca que mereix els millors esforços. Déu compta amb el nostre interès per fer-los assequible la doctrina, per donar-los la seva gràcia i assentar-se en les seves ànimes; per això, la manera de comunicar no és quelcom afegit o secundari a la transmissió de la fe, sinó que pertany a la seva dinàmica.

¹ Forja, n. 918.

² Joan Pau II, Exhort. apost. *Familiaris consortio*, 22-XI-1981, núm. 60.

³ *Solc*, n. 963.

⁴ Benet XVI, Discurs al congrés eclesial de la diòcesi de Roma, 13-VI-2011.

Per ser un bon metge no és suficient atendre uns pacients: cal estudiar, llegir, reflexionar, preguntar, investigar, assistir a congressos. Per ser pares, cal dedicar temps a examinar sobre com millorar en la pròpia tasca educadora. En la nostra vida familiar saber és important, saber fer és indispensable i voler fer és determinant. Pot no ser fàcil, però no podem auto-enganyar-nos excusant-nos en les altres tasques que tenim: convé sempre treure uns minuts al dia, o unes hores en períodes de vacances, per dedicar-los a la pròpia formació pedagògica.

No manquen recursos que poden ajudar a aquest perfeccionament: hi ha nombrosos llibres, vídeos i portals d'internet ben orientats en què els pares trobaran idees per educar millor. A més, són especialment eficaços els cursos d'Orientació Familiar, que no només transmeten un coneixement, o unes tècniques, sinó que ajuden a recórrer el camí de l'educació dels fills i el de la millora personal, matrimonial i familiar. Conèixer amb més claredat les característiques pròpies de l'edat dels fills, així com l'ambient en què es mouen els seus coetanis, forma part de l'interès normal per saber què pensen, què els mou, què els interpel·la. En definitiva, permet conèixer-los, i això facilita educar-los d'una manera més conscient i responsable.

MOSTRAR LA BELLESA DE LA FE

Aconseguir que els fills interioritzin la fe requereix aprofitar les diferents situacions de manera que adverteixin la consonància entre les raons humanes i les sobrenaturals. Els pares i educadors han de proposar metes, sí, però mostrant la bellesa de la virtut i d'una existència cristiana plena. Convé, doncs, obrir horitzons, sense limitar-se a assenyalar allò que està prohibit o és obligatori. Si no fos així, podríem induir a pensar que la fe és una dura i freda normativa que coarta, o un codi de pecats i imposicions; els nostres fills acabarien fixant-se només en la part aspra del camí, sense comptar la promesa de Jesús: «*el meu jou és suau*»⁵. Per contra, en l'educació ha d'estar molt present que els manaments del Senyor vigoritzen la persona, l'empenyen a un desenvolupament més ple: no són insensibles negacions, sinó propostes d'acció per protegir i fomentar la vida, la confiança, la pau en les relacions familiars i socials. És intentar imitar Jesús en el camí de les benaurances.

Seria, per això, un error associar "motius sobrenaturals" al compliment d'encàrrecs, o de tasques, o de "obligacions" que els resulten costoses. No és bo, per exemple, abusar del recurs de demanar al nen que es prengui la sopa com un sacrifici al Senyor: depenent de la seva vida de pietat i de la seva edat, pot resultar convenient, però cal cercar altres motius que el moguin. Déu no pot ser l'«antagonista» dels capritxos; més aviat cal intentar que no tinguin capricis, i arribin a estar en condicions d'assolir una vida feliç, deseixida, guiada per l'amor a Déu i als altres.

La família cristiana transmet la bellesa de la fe i l'amor a Crist, quan viu en harmonia familiar per caritat, sabent somriure i oblidar-se de les pròpies preocupacions per atendre els altres, ***a passar per alt petits refrecs sense importància que l'egoisme podria convertir en muntanyes; a posar un gran amor en els petits serveis de què es compon la convivència diària***⁶.

Una vida orientada per l'oblit propi és, en si mateixa, un ideal atractiu per a una persona jove. Som els educadors els qui de vegades no ens ho creiem del tot, potser perquè encara ens resta molt per caminar. El secret és relacionar els objectius de l'educació amb motius que els nostres

⁵ Solc, n. 198.

⁶ És Crist que passa, n. 23.

interlocutors entenguin i valorin: ajudar els amics, ser útils o valents... Cada noi tindrà les seves pròpies inquietuds, que farem aparèixer quan es plantegin per què viure la castedat, la templança, la laboriositat, el despreniment, per què ser prudents amb internet, o per què no convé que passin hores i hores davant dels videojocs. Així, el missatge cristià serà percebut en la seva racionalitat i en la seva bellesa. Els fills descobriran Déu no com un "instrument" amb el qual els pares aconseguen petites metes domèstiques, sinó com qui és: el Pare que ens estima per sobre de totes les coses, i a qui hem d'estimar i adorar, el Creador de l'univers, a qui devem la nostra existència, el Mestre bo, l'Amic que mai no defrauda, i al qual no volem ni podem decebre.

AJUDAR A TROBAR EL CAMÍ

Però sobretot, educar en aquest camp és posar els mitjans perquè els fills converteixin la seva existència en un acte d'adoració a Déu. Com ensenya el Concili, «la criatura sense el Creador desapareix»⁷: en l'adoració trobem el veritable fonament de la maduresa personal: si la gent no adoren Déu, s'adoraran a ells mateixos en les diverses formes que registra la història: el poder, el plaer, la riquesa, la ciència, la bellesa...⁸. Promoure aquesta actitud passa necessàriament perquè els nois descobreixin en primera persona la figura de Jesús, quelcom que pot fomentar des que són petits, propiciant que aprenguin a parlar personalment amb Ell ¿No és potser fer oració amb els fills explicar coses de Jesús i els seus amics, o entrar amb ells en les escenes de l'Evangeli, arran d'algun incident quotidià?

En el fons, fomentar la pietat en els nens vol dir facilitar que posin el cor en Jesús, que li expliquin els successos bons i els dolents, que escoltin la veu de la consciència, en la qual Déu mateix revela la seva voluntat, i que intentin posar-la en pràctica. Els nens adquireixen aquests hàbits gairebé com per osmosi, veient com els pares tracten el Senyor, o el tenen present en el seu dia a dia. Perquè la fe, més que amb continguts o deures, té a veure en primer terme amb una persona, a la qual assentim sense reserves: ens hi confiem. Si hom pretén mostrar com una Vida -la de Jesús- canvia l'existència de l'home, implicant totes les facultats de la persona, és lògic que els fills notin que, en primer lloc, ens ha canviat a nosaltres. Ser bons transmissors de la fe en Jesucrist implica manifestar amb la nostra vida la nostra adhesió a la seva persona⁹. Ser un bon pare és, en gran manera, ser un pare bo, que lluita per ser sant: els fills ho veuen, i poden admirar aquest esforç i mirar d'imitar-lo.

Els bons pares desitgen que els fills arribin a l'excel·lència i siguin feliços en tots els aspectes de l'existència: en el professional, en el cultural, en l'afectiu; és lògic, per tant, que desitgin també que no restin en la mediocritat espiritual. No hi ha projecte més meravellós que allò que Déu té previst per a cada un. El millor servei que hom pot prestar a una persona -a un fill de manera molt especial- és donar-li suport perquè respongui plenament a la seva vocació cristiana, i encerti amb allò que Déu vol per a ell. Perquè no es tracta d'una qüestió accessòria, de la qual depèn només una mica més de felicitat, sinó que afecta el resultat global de la seva vida.

⁷ Conc Vaticà II, Const. past. *Gaudium et spes*, n. 36.

⁸ Mons. Xavier Echevarría, Carta pastoral, 1-VI-2011.

⁹ Sant Tomàs, S. Th II-II, q. 11, a. 1: «atès que el qui creu assenteix a les paraules d'un altre, sembla que el principal i com a fi de qualsevol acte de creure és aquell en l'asserció en què es creu, són, en canvi, secundàries les veritats a les quals s'assenti creient en ell».

Descobrir com es concreta la pròpia crida a la santedat és trobar *una pedra blanca amb un nom nou inscrit que ningú no coneix, fora dels qui el reben*¹⁰: és la trobada amb la veritat sobre un mateix que dota de sentit a l'existència sencera. La biografia d'un home serà diferent segons la generositat amb què afronti les diferents opcions que Déu li proporcionarà: però, en tot cas, la felicitat pròpia i la de moltes altres persones dependrà d'aquestes respostes.

VOCACIÓ DELS FILLS, VOCACIÓ DELS PARES

La fe és per naturalesa un acte lliure, que no es pot imposar, ni tan sols indirectament, mitjançant arguments "irrefutables": creure és un do que enfonsa les seves arrels en el misteri de la gràcia de Déu i la lliure correspondència humana. Per això, és natural que els pares cristians preguin pels seus fills, demanant que la llavor de la fe que estan sembrant en les seves ànimes fructifiqui; amb freqüència, l'Esperit Sant se servirà d'aquest afany per suscitar, en el si de les famílies cristianes, vocacions de molt diversos tipus, per al bé de l'Església.

Sens dubte, la crida del fill pot suposar per als pares el lliurament de plans i projectes molt estimats. Però això no és un simple imprevist, ja que forma part de la meravellosa vocació a la maternitat i a la paternitat. Hom podria dir que la crida divina és doble: la del fill que es dona, i la dels pares que el donen, i, de vegades, pot ser més gran el mèrit d'aquests últims, elegits per Déu per a lliurar allò que més volen, i fer-ho amb alegria.

La vocació d'un fill esdevé així en *un motiu d'orgull sant*¹¹, que porta els pares a secundar-la amb la seva oració i amb el seu afecte. Així ho explicava el beat Joan Pau II: «Estigueu oberts a les vocacions que sorgeixin entre vosaltres. Pregueu perquè, com a senyal del seu amor especial, el Senyor es digni cridar a un o més membres de les vostres famílies a servir-lo. Viviu la vostra fe amb una alegria i un fervor que siguin capaços d'encoratjar aquestes vocacions. Sigueu generosos quan el vostre fill o la vostra filla, el vostre germà o la vostra germana decideixi seguir Crist per aquest camí especial. Deixeu que la seva vocació vagi creixent i enfortint-se. Pareu tot el vostre suport a una elecció feta amb llibertat»¹².

Les decisions de lliurament a Déu germinen en el si d'una educació cristiana: hom podria dir que són com el seu cimal. La família es converteix així, gràcies a la sol·licitud dels pares, en una veritable Església domèstica¹³, on l'Esperit Sant promou els seus carismes. D'aquesta manera, la tasca educadora dels pares transcendeix la felicitat dels fills, i arriba a ser font de vida divina en ambients fins llavors aliens a Crist.

A. Aguiló

¹⁰ Ap, 2, 17.

¹¹ Forja, n. 17.

¹² Joan Pau II, Homilia, 25-II-1981.

¹³ Cf Conc Vaticà II, Const. dogm. *Lumen gentium*, n. 11.